

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu sysla obecného (*Spermophilus citellus*) v ČR pro rok 2012

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace záchranného programu v roce 2012. U jednotlivých opatření je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (dále „RP“) pro rok 2012 a v návaznosti je uvedena realizace činností v tomto roce. Číslování jednotlivých kapitol respektuje a odkazuje k členění v ZP.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Zajištění managementu lokalit výskytu sysla

RP:

V roce 2012 bude zajištěn management na všech z hlediska početnosti nejvýznamnějších lokalitách výskytu sysla obecného, tzn. na lokalitách s odhadem početnosti min. 100 jedinců podle posledního monitoringu z roku 2011 nebo se stoupající početností v posledních letech. Kosení či pastva nebudou zajištěny především na lokalitách, na kterých mají kolonie izolovaný nebo roztroušený výskyt ve značně heterogenním prostředí vinic, sadů a zahrad. V takových podmínkách není možné ani smysluplné zavést jednotný a pravidelný management. Činnosti na vybraných lokalitách budou financovány z těchto zdrojů:

- Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK) - podprogram 115 163 (Realizace a příprava záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů)
- Program péče o krajinu (PPK)
- Projekt LIFE+ Stepi Lounského středohoří
- Rozpočty příslušných krajských úřadů

Na organizačním zajištění managementu se budou podílet garanti jednotlivých lokalit, pracovníci středisek a správ AOPK ČR. Na některých lokalitách bude po domluvě s pracovníky OŽP management financován z rozpočtu příslušného KÚ. Popis činností a plánované zdroje financí viz Tab. 1.

Tab. 1. Přehled lokalit a činností, na které je plánován finanční příspěvek pro rok 2012.

LOKALITA	ČINNOST	GARANT SMLOUVY/ PROJEKTU	ORGANIZACE	ZDROJ DOTACE
Bezděčín	kosení	Pavel Moravec	AOPK - KS Praha a Střední Čechy	POPFK
Biskoupky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK - SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK - SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Břeclav - Ladná	kosení	Lenka Slavíková	AOPK - SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Hrádek	kosení	Roman Hamerský	AOPK - SCHKO České Středohoří	POPFK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK - SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK

Kolín	kosení	Jana Štěpánková	KÚ Stř. kraje	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK – SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Letňany	kosení	Jaroslav Veselý	AOPK - SCHKO Český kras	PPK
Loděnice	kosení, odstranění náletu	Jaroslav Veselý	AOPK - SCHKO Český kras	PPK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK – SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Miroslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK – SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK
Mohelno	kosení	Jaromír Maštěra	AOPK – SCHKO Žďárské vrchy a KS Havlíčkův Brod	POPFK
Nad Řekami	odkřovinění, kosení	Janka Čejková	KÚ Jihomor. kraje	KÚ
Radouč	pastva	Pavel Moravec	AOPK - KS Praha a Střední Čechy	POPFK
Raná	kosení ploch s výskytem sysla, pastva	Marcel Křištof	AOPK - SCHKO České Středohoří	LIFE+
Roudnice n/L	kosení	Eva Mikolášková	AOPK – SCHKO Labské pískovce a KS Ústí nad Labem	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK – SCHKO Blanský les a KS Č. Budějovice	POPFK
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK – SCHKO Pálava a KS Brno	POPFK

Realizace:

Management na většině lokalit výskytu sysla byl v roce 2012 zajištěn dle původního plánu – srovnání lze provést porovnáním tabulek č. 1 a 2 (Tabulka č. 2 navíc uvádí konečné zhotovitele sjednaných prací).

Tab. 2. Přehled lokalit, na kterých byl v roce 2012 financován management pro sysla, včetně specifikace činností a zhotovitelů.

Lokalita	Činnost	Garant smlouvy/ projektu	Organizace	Zhotovitel	Zdroj dotace
Bezděčín	kosení	Pavel Moravec	AOPK ČR - KS Praha a Střední Čechy	Aeroklub Mladá Boleslav, a.s.	POPFK
Biskoupky	pastva a kosení nedopasků	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Bernard Macek	POPFK
Bořitov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Bořitov	POPFK
Břeclav - Ladvá	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Břeclav, o.s.	POPFK
Hrádek	kosení	Roman Hamerský	AOPK ČR - CHKO České středohoří	Aeroklub Hrádek	POPFK
Jamolice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Eliška Bláhová	POPFK

Kolín	kosení	Jana Štěpánková	KÚ Středočes. kraje	Aeroklub Kolín	KÚ
Kyjov - Milotice	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Kyjov, o.s.	POPFK
Letňany	kosení	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - SCHKO Český kras	PCA Trafic Control, s.r.o. (SIT Prague, a.s.)	PPK
Loděnice	kosení	Jaroslav Veselý	AOPK ČR - SCHKO Český kras	ZD Mořina AQUA BLUES, s.r.o.	PPK
Medlánky	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Brno - Medlánky	POPFK
Miroslav	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Miroslav	POPFK
Mohelno	kosení	Jaromír Maštera	AOPK ČR – SCHKO Žďárské vrchy a KS Havlíčkův Brod	Bernard Macek	POPFK
PR Nad Řekami	pastva, odstranění jehlice trnité	Janka Čejková	KÚ Jihomor. Kraje	Bernard Macek, Pavlína Kadaňková	KÚ
Radouč	pastva	Pavel Moravec	AOPK ČR – KS Praha a Střední Čechy	Město Mladá Boleslav	POPFK
Raná	kosení	Marcel Křištof	AOPK ČR – SCHKO České středohoří	Jan Hála, DiS Praha Jiří Strnad, Praha	LIFE+ PPK
Roudnice n/L	kosení	Eva Mikolášková	AOPK ČR – SCHKO Labské pískovce a KS Ústí nad Labem	Aeroklub Roudnice n/L	POPFK
Strakonice	kosení	Tomáš Bodnár	AOPK ČR – SCHKO Blanský les a KS Č. Budějovice	Aeroklub Strakonice, s.r.o.	POPFK
Vyškov	kosení	Lenka Slavíková	AOPK ČR – SCHKO Pálava a KS Brno	Aeroklub Vyškov, o.s.	POPFK

3.1.2 Obnova lokalit s biotopem vhodným pro sysla obecného

RP:

V roce 2012 bude projednán vhodný management pro sysla na lokalitě Písečný vrch s novými vlastníky a s krajským úřadem Ústeckého kraje. Cílem je umožnit realizaci plánované repatriace syslů na tuto lokalitu dle Managementového plánu populace sysla obecného v Českém středohoří v rámci projektu LIFE+.

Realizace:

Během roku probíhala jednání o doplnění Písečného vrchu do seznamu lokalit, o které se pečuje v rámci projektu LIFE+ a o směnách dotčených pozemků. 21.11.2012 schválil pozemkový úřad navržené změny, díky kterým nabyla AOPK ČR vlastnictví pozemků č. 2273, 2274 a 2416 na zmíněné lokalitě. V říjnu 2012 byla Evropské komisi zaslána žádost o významnou změnu projektu, která obsahuje i doplnění Písečného vrchu do seznamu projektových lokalit. Koncem srpna byla provedena terénní kontrola lokality a stav biotopu zde byl shledán vyhovujícím pro provedení repatriace v příštím roce.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Experimentální ověření možností umělých chovů

RP:

Veškeré činnosti týkající se odchovů v ZOO jsou a budou plánovány jako součást celkové koncepce repatriací. Důležitá je návaznost na fungující management vytipovaných lokalit.

ZOO Praha

Během sezóny bude minimálně dvakrát proveden kontrolní odchyt všech jedinců ve voliére s cílem získat přehled o kolonii (odchyty budou realizovány v rámci diplomové práce Kristýny Novotné „Srovnání kondice populací sysla obecného v souvislosti se stanovištními podmínkami“). ZOO Praha zajistí základní péči o voliéru, včetně dokrmování syslů. Pro rok 2012 není plánováno žádné přidávání jedinců do voliéry, sledován bude hlavně případný výskyt mláďat během sezóny, který by potvrdil úspěšné rozmnožení. V závislosti na počtu a stavu jedinců ve voliére na konci sezóny bude poté rozhodnuto o případném použití těchto jedinců k plánované repatriaci dle Managementového plánu populace sysla obecného v Českém středohoří v rámci projektu LIFE+ v následujícím roce (2013).

Realizace:

Aktivity týkající se odchovu syslů v ZOO Praha byly splněny dle plánu. Neproběhlo žádné přidávání ani odebrání zvířat, péče o voliéru a dokrmování bylo realizováno pracovníky ZOO. Na jaře a v létě byly v rámci sběru dat pro diplomovou práci provedeny 3 kontrolní odchyty (2.4., 28.6.-29.6.). Při jarním odchytu bylo zkontrolováno 22 dospělých jedinců, z nichž většina byla v dobré kondici. Pouze u některých samců byly zaznamenány jizvy ze zranění, která si vzájemně způsobili při soubojích o samice v době páření. Při letním odchytu bylo zkontrolováno celkem 35 jedinců. Z tohoto počtu bylo 16 mláďat a 19 dospělých jedinců. Minimálně u čtyř samic bylo zřejmé, že v tomto roce odchovávaly mladé. Celkový počet jedinců ve voliére byl odhadnut přibližně na 50 jedinců.

Během sezóny byl také zaznamenán výskyt několika syslů mimo voliéru na přilehlém svahu, kde probíhá pastva. Na říjnové schůzce se zástupcem ZOO byl dohodnut následující postup: přes zimu 2012/13 dokončení přípravy biotopu na svahu pod voliérou, pokračování pastvy a příkrmování, na jaře 2013 kontrola (odchyty) a následně dle výsledku repatriace na Písečný vrch a vypuštění na svah pod voliéru. Podrobný plán těchto aktivit (počty repatriovaných/vypuštěných jedinců, načasování, lokalizace, technický postup, apod.) bude určen dle aktuální situace. Cílené vypuštění odchovaných syslů do výběhu kopytníků nebude realizováno, nejzazší termín rozmontování stávající voliéry byl stanoven na konec léta 2014.

3.3 Monitoring stavu populace

RP:

Jarní celorepubliková kontrola lokalit proběhne během dubna, letní celorepublikový monitoring se uskuteční v červenci. Kontrola i monitoring lokalit bude prováděn realizačním týmem ZP a garanty jednotlivých lokalit. Lokality budou též navštěvovány svými garanty, kteří o návštěvě zašlou informaci koordinátorovi ZP ve formě „Protokolu kontroly lokality“.
Jarní kontroly a celorepublikový monitoring bude hrazen z prostředků projektu „Monitoring a celoplošné mapování evropsky významných druhů jako podklad pro dokončení návrhu soustavy Natura 2000 v ČR“ (36 000 Kč).

Realizace:

Jarní i letní monitoring a jeho financování proběhly dle plánu, výsledky letního monitoringu jsou shrnuty v závěrečné zprávě, jejíž přílohou je i tabulka odhadů početnosti sýslů na jednotlivých lokalitách a soubory v prostředí GIS s plošnými zákresy výskytu na jednotlivých lokalitách. Zde uvádíme v Tabulce 3 vývoj početnosti na sledovaných lokalitách v letech 2008-2012. V roce 2012 došlo dle výsledků odhadů oproti předchozímu roku na 11 lokalitách k nárůstu početnosti a na 10 lokalitách k poklesu početnosti. Celková odhadovaná početnost sýslů v ČR se pro tento rok pohybuje v rozmezí 3641-3821 jedinců, což znamená v porovnání s rokem 2011 mírný pokles. Dle letošních výsledků lze také předpokládat zánik dvou lokalit (letiště Olšová vrata – Karlovy Vary a Jaroslavice), naopak objevena byla nová lokalita s výskytem sýsla ve Slavkově u Brna.

Tab. 3. Přehled odhadované početnosti sýslů na jednotlivých lokalitách. Kurzívou jsou označeny lokality pravděpodobně zaniklé v posledních dvou letech. Údaje jsou převzaty ze závěrečné zprávy monitoringu sýsla obecného v ČR v roce 2012. Vysvětlivky k symbolům jsou uvedeny pod tabulkou.

Lokalita	Lokalita - název v ZP	Odhadovaná početnost				
		2008	2009	2010	2011	2012
Albeř	Nová Bystřice - Albeř	40	55	25	15	5
Bezděčín	Mladá Boleslav - Bezděčín	250	350	300	150	80
Biskoupky	Hrubšice - Biskoupky	110	230	140	25	50
Bořítov	Bořítov	200	200	200	200	200
Břeclav - Ladná	Břeclav - Ladná	35	35	35	45	20
Čejč	Čejč	20	-	40?	40?	40?
Černice	není v ZP	?	?	-	5?	10
Černovice	Černovice	-	0	-	-	-
Hodkovice n/Moh	Hodkovice nad Mohelkou	10	10	10	5	3
Hotel Atlantis	Rozdrojovice	0#	3?	0	-	0
Hotel Mana	Dublovice - Lichovy	0	0	-	-	0
Hrádek	Raná - Hrádek	130	150	300	320	350
Hrušovany u Brna	není v ZP	100	80?	80?	100?	70?
Chramosty	Dublovice - Chramosty	5	5?	0?	0	-
Chvalovice	není v ZP	?	?	-	10	8
Ivančice	Ivančice	25	15	15	10	10
Jamolice	Jamolice	100	150	150	130	130
Jaroslavice	Jaroslavice	10?	5?	5?	0?	0?
Karlovy Vary - golf	Karlovy Vary - Olšová Vrata, golfové hřiště	60	70	100	200	200
Karlovy Vary - letiště	Karlovy Vary - Olšová Vrata, letiště	0	0	-	10	0?
Kolín	Kolín	50	70	100	100	150
Křídlovky	není v ZP	1	0?	1	4	7
Kyjov - Milotice	Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400
Letňany	Praha - Letňany	650	600	550	400	250
					8	
					(15-	
Loděnice	Loděnice	50	10	13	20	20)•
Lomy	Člunek - Lomy	8	0?	0	-	-
Medlánky	Brno - Medlánky	120	130	200	400	550
Mirotslav	není v ZP	10	25	55	70	80
Mohelno	Mohelno	70	60	75	75	90
PR Nad řekami	Ivančice - Hrubšice	20	35	55	50	35
Radouč	Mladá Boleslav - Debrž	20	60	35	70	100
Raná	Raná	250	250	150	150	200
Roudnice n/Lab	Roudnice nad Labem	100	100	100	100	60
Strakonice	Strakonice	75	40	40	50	60
Svatobořice - Mistrín	Svatobořice - Mistrín	-15	0?	0?	0	-

Trhovky/Bor/Loužek	Milešov - Trhovky	60*	70*	90*	95*	60
Újezd u Brna	Újezd u Brna	10?	0?	10?	10?	10?
Velká Dobrá	Velká Dobrá	15	15	10	20	25
Velké Pavlovice	Velké Pavlovice	40	40?	40?	50?	60?
Vyškov	Vyškov	650	600	600	550	500
Celkový počet		3564	3755	3779	3714	3634
Celkový počet včetně nejistých údajů		3599	3908	3954	3879	3821

Vysvětlivky:

* včetně dříve nemonitorovaných částí Bor a Loužek

5? nejistý údaj

? lokalita nebyla v době monitoringu známa

- lokalita nebyla kontrolována

v jarním termínu zaznamenán výskyt 4 jedinců, v letním 0

• odhad založený na kontrole v rámci letního celostátního monitoringu, v závorce pak odhad garanta lokality založený na několika návštěvách během sezóny (do součtu byl započítán odhad z letní kontroly)

3.4 Výzkum

RP:

Během roku 2012 bude pokračovat sběr dat pro diplomovou práci studentky PřF UK Bc. Kristýny Novotné „Srovnání kondice populací sysla obecného v souvislosti se stanovištními podmínkami“. Cílem studie je zjistit zda a jakým způsobem se liší, případně čím je ovlivněna, kondice populací sysla obecného žijících v různých stanovištních podmínkách a mezi jednotlivými sezónami. Dále pak porovnat kondici populací sysla žijících v odlišných stanovištních podmínkách, s různou hustotou jedinců a identifikovat klíčové faktory, které ji ovlivňují. Sběr dat pro studii bude probíhat na čtyřech lokalitách s různými stanovištními podmínkami a mírou antropogenního vlivu: letiště v Kolíně, golfové hřiště v Karlových Varech, stepní biotopy na vrchu Raná a voliérovy chov v ZOO Praha.

Realizace:

Výzkum v roce 2012 pokračoval dle plánu, výsledky budou shrnuty ve finální verzi zmíněné diplomové práce.

Ve dnech 5.-7.9.2012 proběhla v Polsku mezinárodní konference zaměřená na výzkum a ochranu zemních veverek (IV European Ground Squirrel Meeting), které se se svými příspěvky zúčastnili i zástupci z ČR, spolupracující na realizaci ZP sysla obecného. Přehled abstraktů z příspěvků, které na konferenci zazněly je dostupný na adrese: <http://www.egsm.salamandra.org.pl/egsmabstracts.html>.

3.5 Výchova a osvěta

RP:

V rámci projektu LIFE+ proběhne 12. dubna přednáška s exkurzí k ZP sysla na letišti Medlánky. Dále se 19. května uskuteční v obci Raná velká osvětová akce nazvaná Slavnosti stepí, jejíž součástí bude i prezentace o ZP sysla a jeho realizaci a komentované vycházky za sysly.

Bude pokračovat distribuce naučné brožury o syslech, vytištěné v loňském roce díky finanční podpoře ze stejného projektu.

Během roku 2012 by mělo začít také natáčení dokumentárního filmu o syslech ve spolupráci s Českou televizí. Tato aktivita bude v první fázi finančně podpořena Českou televizí, pro

pokračující natáčení v následujícím roce je plánováno využít jiné dostupné prostředky (Finanční mechanismus EHP/Norska, POPFK).

Realizace:

Všechny zmíněné osvětové aktivity proběhly dle plánu, uskutečnily se i některé další akce alespoň okrajově zaměřené na informovanost o syslovi obecně, např. v rámci celkové propagace projektu LIFE+ „Stepi Lounského středohoří“ (exkurze s výkladem k syslovi pro různé skupiny) či při příležitosti dne otevřených dveří na letišti ve Vyškově.

OSTATNÍ

O1. Bezděčín

RP:

Poskytnutí informací v procesu zpracovávání konceptu ÚP Mladá Boleslav a procesu schvalování plánu péče o PP Bezděčín.

Realizace:

Informace byly poskytnuty a plán péče schválen, PP Bezděčín byla vyhlášena nařízením Středočeského kraje č. 6/2012.

Další události:

V těsné blízkosti PP a EVL Bezděčín je nově plánován záměr „Vrtulníkové letiště a hotel Mladá Boleslav“. Krajský úřad Středočeského kraje obdržel na podzim 2012 žádost o stanovisko k vlivu tohoto záměru na soustavu Natura 2000 a rozhodl, že nelze vyloučit jeho významný vliv na lokalitu Bezděčín. Následně tedy bude zpracováno posouzení vlivu na EVL a vydáno vyjádření ohledně souhlasu se zásahem do ochranného pásma PP Bezděčín.

O2. Ivančice

RP:

Možné zahájení výstavby vodovodu na lokalitě s výskytem sysla. Doporučení nutných kompenzačních opatření jsou součástí rozhodnutí KÚ (povolení výjimky z § 50). Koordinátor ZP bude dohlížet na provedení akce a kompenzací.

Realizace:

K zahájení výstavby vodovodu v roce 2012 nedošlo, v závislosti na postupu administrace celého projektu je možné zahájení v roce 2013.

O3. Praha-Letňany

RP:

Za účasti koordinátora ZP a garanta lokality budou prováděna průběžná terénní šetření a kontrola výskytu sysla na nově zatravněné ploše.

Realizace:

V roce 2012 došlo k průběžným kontrolám výskytu sysla na nově zatravněné přistávací a vzletové dráze, přičemž výskyt byl potvrzen hned po probuzení sysla na jaře 2012.

Další události:

- Byl vypracován Soubor doporučených opatření (SDO) pro EVL Praha – Letňany a předložen ke schválení na MŽP
- Plán Městské části Praha 18 na výstavbu cyklotrasy č. A 44 podél letiště: vyhledávací studie, dohoda na prosazování trasy zcela mimo EVL a NPP, brzká realizace zatím není příliš reálná
- Stavba „Optická trasa P9, ul. Beranových – P9, ul. Toužimská“ – podzemní optický telekomunikační kabel:

Správou CHKO Český kras udělena výjimka z ochranných podmínek sysla podle § 56 s udáním podmínek realizace

- Záměr „Bytový soubor Kbely“ – vedení staveništní dopravy přes ochranné pásmo NPP:
řízení o stanovení podmínek činnosti dle § 66 (ústní jednání a následné rozhodnutí na základě posouzení vlivů záměru na EVL zpracovanou p. Mudrou)
- Parkování během veletrhů koncem září:
vydán souhlas Správy CHKO Český kras k vjezdu vozidel za určitých podmínek, který byl porušen:
stížnost, fotodokumentace, SCHKO vede řízení o pokutě

O4. Mohelno

RP:

Zpracování připomínek a změn k novému plánu péče o NPR Mohelenská hadcová step na období let 2010-2020 v součinnosti se SCHKO Moravský kras.

Realizace:

Připomínky byly zpracovány a nový plán péče byl přijat (na období 2012-2021)

Další události:

- Administrace příspěvků na management lokality přechází plně na SCHKO Moravský kras
- V listopadu 2012 podal městys Mohelno projekt do OPŽP na managementy v NPR, do finančních nároků částečně zahrnut i budoucí management pro sysla

O5. Vyškov

RP:

Součinnost a řešení v procesu péče o pozemky s výskytem sysla na letišti - dořešení smluvního vztahu AOPK ČR a Aeroklubu Vyškov (ve spolupráci s Oddělením správy pozemků). Předběžné řešení počítá s uzavřením smlouvy o bezplatné výpůjčce s přesně stanovenými podmínkami povinnosti pečovat o pozemky s výskytem sysla. Na základě bezplatné výpůjčky by pak měl být o příslušnou částku snížen příspěvek na management sysla na těchto pozemcích.

Realizace:

Smlouva o výpůjčce byla koncem roku 2012 podepsána oběma stranami, přičemž oproti původnímu návrhu z ní byly vyřazeny některé pozemky, na které dle platné legislativy nelze bezplatnou výpůjčku uplatnit.

O6. Výskyt predujících koček

RP:

Měl by být řešen na lokalitách Bezděčín, Biskoupky a Letňany.

Realizace:

Na lokalitě Biskoupky byla v roce 2012 situace ohledně predujících koček již uspokojivá, na letišti v Letňanech byla situace řešena ve spolupráci s majitelem pozemků, v Bezděčíně probíhala předběžná jednání o možnostech řešení s příslušnými úřady.

O7. Setkání garantů lokalit sysla obecného

RP:

Na konci roku bude zorganizováno setkání garantů lokalit sysla obecného.

Realizace:

Setkání proběhlo dne 12.12.2012, byly prezentovány výsledky monitoringu, realizace ZP, projekt LIFE+ v Č. středohoří a byla opět širěji diskutována problematika predace sýslů toulavými kočkami a možnosti jejího řešení.

O8. Loděnice

AOPK ČR podala na MŽP návrh na odkup několika pozemků na lokalitě PP Syslí louky u Loděnic. Vlastnictví těchto pozemků by mělo předejít dosud přetrvávajícím problémům s managementem části lokality.

O9. Kolín

Nařízením Středočeského kraje č. 9/2012 byla vyhlášena PP Kolín – letiště.

O10. Evropský ZP pro sysla

Na podnět Evropské komise byla v roce 2012 zahájena příprava evropského záchranného programu pro sysla obecného, osloveny byly všechny státy, na jejichž území se druh vyskytuje. V prosinci proběhlo připomínkování druhého draftu tohoto dokumentu.

SHRNUTÍ A ZÁVĚR

1. Zajištění managementu a vývoj na jednotlivých lokalitách

Zajištění vhodného managementu na lokalitách výskytu sysla obecného v roce 2012 lze považovat za úspěšné, kosení či pastva byly prováděny na všech početně významných i mnoha dalších lokalitách, většinou i s finančním příspěvím ze zdrojů ochrany přírody.

V tab. 4 je uvedeno 11 lokalit s nejvyšší odhadovanou početností při monitoringu 2012. Hranice pro tuto početnost je 100 jedinců. Tyto lokality představují z hlediska početnosti asi 83% z celkové populace sysla v ČR. Ve srovnání s minulým rokem z tohoto seznamu vypadly dvě lokality: Mladá Boleslav – Bezděčín a Roudnice nad Labem, a naopak přibyla jedna lokalita: Mladá Boleslav – Debř (Radouč). Celkově tedy bylo v roce 2012 zaznamenáno o jednu lokalitu s početností 100 či více jedinců méně než v roce 2011. Procento z celkové početnosti sýslů v celé ČR, které tyto lokality představují, se však oproti loňskému roku nezměnilo.

Na lokalitě Bezděčín byl sice v roce 2012 poprvé zaveden finanční příspěvek na management, ale poměrně výrazný pokles početnosti zde pokračoval – odhad se propadl až pod hranici 100 jedinců. Hlavním důvodem je pravděpodobně pokračující problém s predací kočkami, který je bohužel velmi těžko řešitelný z legislativního hlediska (právo odstřelu v honitbě, blízkost zástavby, atd.). Během roku 2012 sice proběhla předběžná jednání k možnostem řešení tohoto problému, nicméně z uvedených důvodů zatím nebyla realizována žádná opatření.

Pokles početnosti v Roudnici nad Labem byl letos zaznamenán poprvé po delší době stabilní početnosti okolo 100 jedinců. Management zde byl shledán uspokojivým a žádné další výrazné negativní vlivy zatím nebyly pozorovány, příčiny ústupu tedy nejsou zřejmé – může se jednat o náhodné klimatické vlivy, nicméně v příštím roce bude vhodné lokalitu častěji navštěvovat a sledovat.

Lokalita Radouč je naopak příkladem dlouhodobého pozitivního vývoje syslí populace. Početnost zde poměrně rychle roste od roku 2010, a to s největší pravděpodobností díky velmi kvalitnímu managementu a také díky zaznamenanému příkrmování zvířat ze strany místních obyvatel, kteří si kolonii oblíbili.

Zvýšenou pozornost je dále třeba věnovat těmto lokalitám:

- Praha - Letňany – v roce 2012 byl zaznamenán další výrazný pokles početnosti, který je podobně jako v Bezděčíně přičítán zejména problému s predací syslů toulavými kočkami. Přes spolupráci na řešení tohoto problému s majiteli a nájemci okolních pozemků byly zaměstnanci letiště v sezóně 2012 opakovaně hlášeny případy predace kočkami. Spolupráce v tomto ohledu tedy bude pokračovat, spolu se snahou o udržení dobrého managementu, případně i o jeho zintenzivnění na dílčích plochách letiště. Populace bude v příštím roce co nejčastěji monitorována a bude sledován vývoj plánovaných záměrů v okolí (viz výše kapitola Ostatní), jejichž realizace by v případě nedodržení stanovených podmínek mohla také mít na její další vývoj negativní vliv.
- Vyškov – i zde byl v roce 2012 zaznamenán pokračující pokles početnosti, i když ne tak výrazný. V případě početnějších kolonií je odhad trendu vždy složitější, nicméně je každoročně prováděn dle stejné metodiky a již od počátku celostátního monitoringu stejnými pracovníky. Příčiny pozvolného poklesu početnosti na letišti Vyškov zatím nejsou známy, může se jednat o vliv opakovaných negativních klimatických jevů, ale i např. o přirozený vývoj populace způsobený nasycením kapacity dané lokality (většina lokalit výskytu sysla v ČR je izolovaná a prostorově omezená z hlediska dalšího šíření druhu do okolí). Lokalita Vyškov bude v příštím roce častěji sledována, aby bylo s větší pravděpodobností možné odhalit případné další negativní vlivy.
- Hrubšice – Biskoupky – na této lokalitě byl v letech 2009-2011 zaznamenán snad největší pokles populace vůbec (dle odhadů monitoringu z 230 na 25 jedinců během 2 let). Hlavní příčinou byla opět predace kočkami, společně s ne zcela vyhovujícím managementem v některých letech. V roce 2012 byl po velmi dobře provedeném managementu a díky řešení problému predace ve spolupráci s místním mysliveckým spolkem opět zaznamenán nárůst početnosti (odhad pro rok 2012: 50 jedinců, tzn. zdvojnásobení početnosti oproti roku 2011). Vývoj populace je tedy nadále potřeba pozorně sledovat a v případě opětovného výskytu predace problém co nejdříve řešit.

Lokality s pozitivním vývojem populace a dobrým potenciálem do budoucna:

- Medláňky – na této lokalitě je zaznamenáván postupný růst početnosti populace v podstatě od počátku jejího sledování, v roce 2012 byla poprvé vůbec nejpočetnější lokalitou u nás (a zároveň již podruhé v řadě lokalitou, kde bylo v rámci letního monitoringu přímo pozorováno nejvíce jedinců). Dlouhodobě je zde velmi kvalitně prováděn management (včetně rozšíření potenciálně vhodné plochy formou zatravnění) a pravděpodobně již díky nasycenosti lokality dochází i k šíření jedinců do okolí.
- Raná a Hrádek - díky spolupráci se SCHKO České středohoří a probíhajícímu projektu LIFE+ byl zastaven nepříznivý trend na lokalitě Raná z předchozích let a v letošním roce byl zaznamenán nárůst početnosti. Zmíněný projekt umožnil zafinancování rozsáhlejších managementových opatření (odkřovinění, mulčování, pastva) a díky tomu i rozšíření ploch potenciálně vhodných pro sysla. Vzhledem k přírodnímu charakteru lokality a jejímu potenciálu pro vytvoření metapopulace bude tomuto území věnována větší pozornost i v následujících letech. Dalším pozitivem je i pokračující pozvolný růst populace na blízké lokalitě na letišti Hrádek. Mezi oběma lokalitami již byl vytvořen travnatý pás a jejich propojení by mělo dát základ k zamýšlenému vytvoření metapopulace v oblasti Českého středohoří.
- Kolín – představuje další lokalitu s dlouhodobě pozitivním trendem syslí populace (již od roku 2005) a velmi kvalitně prováděným managementem. Potenciál růstu početnosti zde ovšem zřejmě bude do jisté míry limitován izolovaností a polohou lokality.

Tab. 4. Přehled lokalit s odhadovanou početností 100 a více jedinců dle početnosti v roce 2012 (seřazeno od nejvyšší po nejnižší početnost) a zhodnocení managementu v roce 2012. Pro srovnání jsou uvedeny odhadované početnosti od roku 2008, tedy od roku schválení ZP.

Lokalita	Odhadovaná početnost					Stav managementu
	2008	2009	2010	2011	2012	
Medlánky	120	130	200	400	550	velmi uspokojivý
Vyškov	650	600	600	550	500	uspokojivý
Kyjov - Milotice	250	400	400	400	400	uspokojivý
Hrádek	130	150	300	320	350	velmi uspokojivý
Letňany	650	600	550	400	250	uspokojivý
Bořítov	200	200	200	200	200	velmi uspokojivý
Karlovy Vary - golf	60	70	100	200	200	velmi uspokojivý
Raná	250	250	150	150	200	velmi uspokojivý
Kolín	50	70	100	100	150	velmi uspokojivý
Jamolice	100	150	150	130	130	velmi uspokojivý
Radouč	20	60	35	70	100	velmi uspokojivý
Celkem	2810	3070	3150	3100	3030	
Procento z celkového počtu sýslů v ČR	79%	82%	83%	83%	83%	

2. Realizace polopřirozeného chovu

Po opakovaných neúspěších s odchovy sýslů v ZOO Brno i Praha lze v tomto ohledu rok 2012 vyhodnotit jako úspěšný. Ve voliére v ZOO Praha nedošlo k odebrání ani přidání jedinců, bylo však prokázáno úspěšné rozmnožení jedinců ve voliére. Pro rok 2013 se tak nabízí možnost využití těchto zvířat pro plánovanou repatriaci na lokalitu Písečný vrch v Č. středohoří. Vzhledem k plánu ZOO na rozmontování stávající voliéry nejpozději v létě 2014 bude zároveň vhodné ověřit možnost dalšího pokračování odchovu na svahu přímo pod voliérou (tzn. vypuštění jedinců z voliéry na připravenou pasenou plochu a pokračování s pravidelným kmením).

3. Početnost populace v ČR

V roce 2012 byla celková početnost odhadovaná na 3641-3821 jedinců, což je mírný pokles v porovnání s předchozími třemi lety, nelze jej však zatím interpretovat jako dlouhodobý trend. Stěžejní je v tomto směru opět zajištění managementu na lokalitách s vícečetnými koloniemi, ale pokud je to možné, je třeba pomoci i lokalitám s máločetnými populacemi. Z tohoto pohledu je důležité zajistit optimální koordinaci záchranného programu a spolupráci s regionálními pracovišti AOPK ČR a krajskými úřady. Při dobré spolupráci s garanty lokalit a důsledné kontrole managementu by mělo být dosaženo zlepšení stavu jednotlivých sýslích populací. Dlouhodobým problémem zůstává malé množství početnějších lokalit, které tvoří většinu populace sýsla u nás (viz tab. 4). Jejich kapacita je omezená, ale v některých případech lze počítat s potenciálními plochami pro rozvoj a propojování populací (zejména České středohoří). Zvláštní pozornost proto je a bude nadále věnována zintenzivnění managementu a repatričnímu projektu v Českém středohoří v rámci projektu LIFE+, který je stěžejní z hlediska naplnění dlouhodobého cíle ZP - vytvoření metapopulace sýsla obecného.